

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

06.02.2025

Менделеевск ш.

КАРАР

№90

«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районьнда дәүләт милли сәясәте концепциясен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру «дәүләт программасын раслау турында» 2013 елның 18 декабрдәге 1006 номерлы карарын үтәү йөзеннән Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. «2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районьнда дәүләт милли сәясәте концепциясен гамәлгә ашыру» муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы финанс-бюджет палатасына (Григорьев М.В.) программаны финанслауны Менделеевск муниципаль районы бюджетьнда каралган акчалар исәбеннән бүлүнә тәкъдим итәргә.
3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үземдә калдырам.

Житәкче

Р.Р. Искәндәров

Менделеевск муниципаль районы
Башкарма комитетының
2025 елның 6 февралендәге 90 номерлы
карарына кушымта

**«2025-2027 ЕЛЛАРГА
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНДА ДӘУЛӘТ МИЛЛИ СӘЯСӘТЕ КОНЦЕПЦИЯСЕН ГАМӘЛГӘ
АШЫРУ " МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ**

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

<p>Программа исеме</p>	<p>«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында дәүләт милли сәясәте концепциясен гамәлгә ашыру» муниципаль программасы</p>
<p>Программаны эшләү өчен нигезләр</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Россия Федерациясе Президентының 2012 елның 19 декабрдәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе Дәүләт милли сәясәте стратегиясе - Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 20 августындагы 718 номерлы карары белән расланган «Россия милләтенең бердәмлеген ныгыту һәм Россия халыкларының этномәдәни үсеше (2024-2026 еллар) " федераль максатчан программасы - Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2020 елның 10 сентябрдәге 821 номерлы карары белән расланган «2023-2030 елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасының башка телләрен саклау, өйрәнү һәм үстерү» дәүләт программасын раслау турында" карары. - “Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте Концепциясе турында” Татарстан Республикасы Президентының 2013 елның 26 июлдәге УП-695 номерлы күрсәтмәсе - Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 18 декабрдәге 1006 номерлы карары белән расланган «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында милли сәясәт дәүләт программасын гамәлгә ашыру» дәүләт программасы
<p>Программаның координаторы</p>	<p>Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты</p>
<p>Программаны төп эшләүче</p>	<p>Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты</p>
<p>Программаның төп чараларын башкаручылар</p>	<p>«Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетының Мәдәният идарәсе» МКУ, Менделеевск муниципаль районы оешмалары һәм учреждениеләре, предприятиеләре (киләшү буенча)</p>

<p>Программа ның максатлар ы</p>	<p>Ижтимагый-сәяси вәзгыятьнең тотрыклылыгын тәэмин итү, жәмгыятьтә этникара татулыкны, милли һәм дини түземлекне саклау, милли мәдәниятләрне (шул исәптән туган телне), барлык халыкларның милли үзенчәлеген саклап калуга һәм үстерүгә ярдәм итү максатларында Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, федераль башкарма хакимият органнарының Татарстан Республикасы буенча территориаль органнарының, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының жирле үзидарә органнарының, хокук саклау структураларының һәм жәмәгәтчелекнең тырышлыкларын берләштерү</p>
	<p>Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы территориясендә яшәүче, Менделеевск муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, гомумроссия гражданлык үзенчәлеген (Россия милләтен) ныгыту, мигрантларның уңышлы социаль һәм мәдәни интеграциясе</p>
<p>Программа ның бурычлары</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ нигездә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмый калу; 2. Террорчылык, экстремистик һәм милли идеология чагылышларына халыкның түзеп тормавы атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән ижтимагый фикерне формалаштыру; 3. Жәмгыятьтә, бигрәк тә яшьләр арасында, этникара мәдәнияттә пропагандалау һәм формалаштыру, башка милләتلәр һәм дини конфессияләр вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт; 4. Законлылык, гуманлылык, гаделлек, үзара ихтирам, үзара аңлашу һәм татулык принципларын үтәү нигезендә төрле этнослар арасында тигез хокуклы, дустанә элементләрне ныгыту һәм үстерү; 5. Милли мәдәниятне (шул исәптән туган телне), милли үзенчәлекләрне саклап калуга һәм үстерүгә ярдәм итү; Менделеевск муниципаль районы территориясендә урнашкан күпмилләтле жәмгыятьне, аның рухи-әхлакый потенциалын, традицияләрен һәм горейф-гадәтләрен саклау. 6. Программа куйган бурычларны үтәү кысаларында республика, бөтенроссия, халыкара конкурсларда һәм фестивальләрдә катнашу

программаны гамәлгә ашыру вакыты	2025-2027 еллар
Программаны финанслау күләме	<p>2025 ел - 1 846,60 мең сум 2026 ел - 1 939,00 мең сум 2027 ел - 2 034,50 мең сум</p> <p>Искәrmә: программаны гамәлгә ашыруга тотыла торган финанслау күләмнәре Менделеевск муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләреннән,</p>
	инфляция процессларыннан һәм Менделеевск муниципаль районы территориясендәге муниципаль массакүләм мәгълүмат чаралары, үзара хезмәттәшлеге буенча төзәтелергә мөмкин.
Көтелә торган нәтижәләр	<ul style="list-style-type: none"> - Менделеевск муниципаль районы территориясендә жирле үзидарә органнарының халыкның физик, психологик һәм социаль иминлеген ныгытуга ярдәм итә торган, экстремизмга, милли һәм раса түземсезлегенә, дискриминациягә каршы торучу концепциясен гамәлгә ашыру формаларын һәм чараларын камилләштерү, - Жәмгыятьтә, яшьләр арасында, мәгариф учреждениеләрендә, укучылар 1әм тәрбияләнүчеләр арасында интернационализм, этникара татулык, милли һәм дини түземлек мэдәниятен тарату һәм үстерү; - Террорчылык һәм экстремистлык күренешләре, ксенофобия фактларына түземсезлек формалаштыру; - Башка этник конфессиональ бергәлекләр вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт формалаштыру; - Менделеевск муниципаль районы территориясендә толерантлык, гражданнар теләктәшлеге, шул исәптән муниципаль массакүләм мәгълүмат чаралары, Интернет-ресурслар аша башка милләт мэдәниятенә хөрмәт идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати киңлек булдыру.
Программаны гамәлгә ашыру нәтижәләрен ти кшереп тору	<p>Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитеты</p> <p>Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы милли-мэдәни берләшмәләренә үзара хезмәттәшлеге буенча координация Ижтимагый советы, Менделеевск муниципаль районында дини һәм ижтимагый берләшмәләр белән үзара хезмәттәшлек Советы, Менделеевск муниципаль районында «Татарстан Республикасы дәүләт</p>

телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында»
Татарстан Республикасы Законның гамәлгә ашыру комиссияләре
һәр ел йомгаклары буенча билгеләнгән тәртиптә социаль -
икътисадый вәзгыятьне искә алып программа чараларын
төгәлләштерү буенча тәкъдимнәр кертәләр

1. ПРОГРАММАНЫ ГАМЭЛГЭ АШЫРУ ӨЛКЭСЕНЭ, ШУЛ ИСЭПТЭН АНЫ ХЭЛ ИТҮГЭ ЮНӨЛДЕРЕЛГЭН ПРОБЛЕМАЛАРГА ГОМУМИ ХАРАКТЕРИСТИКА

Менделеевск муниципаль районында ижтимагый-сәяси вәзгыять 2025 елда тотрыклы булып кала.

Менделеевск муниципаль районы үзенең составы буенча күпмилләтле. 2025 елның 1 гыйнварена булган мәгълүматларга караганда, шәһәрдә һәм районда 30286 кеше яши, шулардан:

татарлар - 53 %

руслар - 36%

удмуртлар - 4%

марилар - 4%.

башкалар - 3 %

«2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында дәүләт милли сәясәте концепциясен гамәлгә ашыру» муниципаль программасы Татарстан Республикасы Президентының «Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе турында» 2013 елның 26 июлендәге ПУ-695 номерлы Указы һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 18 декабрдәге 1006 номерлы карары белән расланган «2014-2025 елларга Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» программасы нигезендә эшләнде

Программа дәүләт хакимиятенең территориаль органнары, Менделеевск муниципаль районының жирле үзидарә органнары, Менделеевск муниципаль районы башкарма комитетының структур бүлекчәләре, музейлар, мәгариф учреждениеләре һәм ижтимагый оешмалар тәкъдимнәрен исәпкә алып эшләнде.

Татарстан Республикасы дәүләт милли сәясәте концепциясе нигезендә, дәүләт милли сәясәте объекты булып Татарстан Республикасында яшәүче халыклар вәкилләренең милләтара мөнәсәбәтләр һәм этномәдәни үсеш өлкәсе тора.

Татарстан Республикасы дәүләт милли сәясәте концепциясе принципларына таянып, Программа милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында дәүләт милли сәясәтенең максатларын, принципларын, төп юнәлешләрен, бурычларын һәм механизмнарын билгели, районда яшәүче халыклар вәкилләренең этномәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен оптималь шартлар тудыруда. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында яшәүче халыклар вәкилләренең тарихи традицияләрен, табигый-климатик һәм табигый-икътисадый шартларны, аларның тормыш үзенчәлекләрен, геосәяси һәм милли даирәне, күршеләр белән үзара мөнәсәбәтләр тәжрибәсен аңлауга таяна.

Тарихи яктан шулай килеп чыкты ки, уңай милләтара һәм конфессияара хезмәттәшлекне тәэмин итүдә төп рольне

күпчелек Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында яшәүче башка халыклар вәкилләренә карата традицион рәвештә татар һәм рус халыклары вәкилләре уйный.

Төрле мәдәният һәм дин вәкилләренә гомер буге бергә яшәү дәверендә Татарстанда урнашкан игелеклелек традицияләре бүгенге көндә дә саклана.

2. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУНЫҢ ТӨП МАКСАТЛАРЫ, БУРЫЧЛАРЫ, СРОКЛАРЫ ҺӘМ ЭТАПЛАРЫ

Программаның максаты һәм бурычлары Россия Федерациясе Президентының 2012 елның 19 декабрендәге 1666 номерлы Указы һәм Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте концепциясе, федераль һәм төбәк законнары һәм Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәте өлкәсенә кагылышлы норматив хокукый актлар белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясе белән билгеләнгән өстенлекле юнәлешләргә бәйле.

Программаның максаты:

Менделеевск муниципаль районында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру, Менделеевск муниципаль районы территориясендә яшәүче халыклар вәкилләренә цивилизацияле үсеш, этникара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны саклау, гомумроссия гражданлык бердәмлеген (россия милләтен) ныгыту, мигрантларның уңышлы социаль һәм мәдәни адаптациясе һәм интеграциясе, Менделеевск муниципаль районы дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының, хокук саклау структураларының һәм жәмәгәтчелеккә көчен консолидацияләү, жәмгыятьтә этникара татулыкны, милли һәм дини түземлеккә саклап калу, Менделеевск муниципаль районы территориясендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру нигезендә яшәүче барлык халыкларның милли мәдәниятен (шул исәптән туган телне) саклап калуга һәм үстерүгә ярдәм итү максатларында.

Программаның бурычлары:

1. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ туфракта конфликтларны профилактикалау һәм булдырмый калу;
2. Террорчылык, экстремистик һәм милли идеология чагылышларына халыкның түзеп тормавы атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән ижтимагый фикерне формалаштыру;
3. Жәмгыятьтә, бигрәк тә яшьләр арасында, этникара мәдәнияттә пропагандалау һәм формалаштыру, башка милләтләр һәм дини конфессияләр вәкилләренә карата толерант мөнәсәбәт;
4. Законлылык, гуманлылык, гаделлек, үзара ихтирам, үзара аңлашу һәм татулык принципларын үтәү нигезендә төрле этнослар арасында тигез хокукы, дустанә элементләргә ныгыту һәм үстерү;

5. Милли мәдәниятне (шул исәптән туган телне), милли үзенчәлекләренә саклауга һәм үстерүгә ярдәм итү; Менделеевск муниципаль районы территориясендә урнашкан күпмилләтле жәмгыятьне, аның рухи-әхлакый потенциалын, традицияләрен һәм гореф-гадәтләрен саклау һ.б.

6. Программа куйган бурычларны үтәү кысаларында республика, бөтенроссия, халыкара конкурсларда һәм фестивальләрдә катнашу.

3. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ

Менделеевск муниципаль районының жирле бюджеты акчалары исәбеннән башкарыла торган программа чаралары исемлеге һәм учреждениеләрнең, предприятиеләрнең һәм оешмаларның чыгымнары сметасында каралган акчалар исәбеннән башкарыла торган чаралар исемлеге элекке программага кушымтада китерелгән.

Программаны гамәлгә ашыру срогы: 2025-2027 еллар.

Программа принциплары:

1. Менделеевск муниципаль районында Дәүләт милли сәясәт концепциясен гамәлгә ашыру өлкәсендә актив мәгълүмати сәясәт принцибы. Татарстан Республикасының күпмилләтле һәм күпмилләтле жәмгыятенә күпгасырлык мәдәни-тарихи мирасына таянып, «Мин - Россия гражданы» уңай граждан идеологиясе пропагандасы;

2. Социаль ярдәм принцибы - конструктив иҗтимагый инициативаларга таяну, программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыру өчен халыкның социаль актив өлешен жәлеп итү;

3. Экстремизм һәм террорчылык күренешләренә актив каршы тору һәм профилактика принцибы. Программаны гамәлгә ашыруның актив сәясәт хәвеф-хәтәр чыганакларын үз вакытында, төгәл ачыклау һәм аларга алдан илтифат итүгә юнәлдерелгән;

4. Килештерелгән идарә принцибы - комплекслылык, ведомствоара координация, программаның максатларына һәм бурычларына ирешү дәрәжәсен даими тикшереп тору;

5. Реалистик принцип - "кире элемент" куллану, максатларны һәм бурычларны гамәлгә ашыру мониторингы.

4. ПРОГРАММАНЫ РЕСУРСЛАР БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮНЕ НИГЕЗЛӘҮ

Программаны финанслау күләме Менделеевск муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән:

2025 ел - 1 846,60 мең сум

2026 ел - 1 939,00 мең сум

2027 ел - 2 034,50 мең сум

Искәрмә: Программаны гамәлгә ашыруга тотыла торган финанслау күләме Менделеевск муниципаль районы бюджеты, инфляция процесслары һәм икътисадый вәзгыять мөмкинлекләреннән чыгып аныкланырга һәм төзәтелергә мөмкин.

5. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ МЕХАНИЗМЫ

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының милли-мәдәни берләшмәләренәң үзара хезмәттәшлеге буенча дәүләт милли Координацион ижтимагый советы концепциясен гамәлгә ашыру эшчәнлеген координацияләү, Менделеевск муниципаль районында дини һәм ижтимагый берләшмәләр белән үзара эшчәнлек советы, «Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында» Татарстан Республикасы Законын гамәлгә ашыру комиссиясе һәр ел йомгаклары буенча Менделеевск муниципаль районында, программа чараларын барлыкка килә торган социаль-икътисадый ситуацияне исәпкә алып, билгеләнгән тәртиптә төгәлләштерү буенча тәкъдимнәр кертәләр.

6. ПРОГРАММАНЫҢ СОЦИАЛЬ-ИКЪТИСАДЫЙ НӘТИЖӘЛӘЛЕГЕН БӘЯЛӘУ

Программаны гамәлгә ашырудан социаль-икътисадый файда социаль тотрыклылыкны, милләтара һәм конфессияара тынычлыкны һәм татулыкны, этномәдәни үзенчәлекләренә саклап калудан һәм Менделеевск районында яшәүче халыклар вәкилләренәң социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерүдән гыйбарәт һәм этномәдәни һәм социаль өзгыятьне яхшыртуда, төбәк һәм гомумроссия гражданлык тиндәшлеген ныгытуда, этномәдәни потенциалны файдалануның нәтижәләлеген үстерүдә, милләтара конфликтларны булдырмауда чагыла.

Программаны гамәлгә ашыру Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында яшәүче халыклар вәкилләренәң уңай милләтара (этникара) һәм конфессияара хезмәттәшлеген, этник һәм конфессиональ туфракта конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау, мигрантларны жайлаштыру өчен шартлар тудыруны тәәмин итәчәк.

7. Программа чаралары

№№ т/б	Чараның исеме	Башкаручылар	Финанслау күләме (мен сум).	шул исәптән		
				2025 ел	2026 ел	2027 ел
1	2	3	4	5	6	7
2025-2027 елларга Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районында мәдәниятне үстерү программасы						
1.	Татарстан Республикасы иҗат ветераннары арасында үзешчән башкаручыларның Республика фестивалендә иҗат коллективларының катнашуы "Балкыш - Сияние"	Мәдәният идарәсе	135,00	40,00	45,00	50,00
2.	Иҗат коллективларының "Татарстан-безнең уртак йортыбыз» республика милли мәдәниятләр бәйрәмендә катнашуы	Мәдәният идарәсе	255,00	80,00	85,00	90,00
3.	Иҗат коллективларының «Без бергә булганда» республика конкурсында катнашуы	С.Гассар исемендәге мәдәният йорты, Балалар сәнгать мәктәбе	105,00	35,00	35,00	35,00
4.	Иҗат коллективларының «Музыкаль йолдыз атылу» республика конкурсында катнашуы	С.Гассар исемендәге мәдәният йорты, Балалар сәнгать мәктәбе	135,00	40,00	45,00	50,00
5.	Иҗат коллективларының «Беренче адымнар» республика конкурсында катнашуы	С.Гассар исемендәге мәдәният йорты, Балалар сәнгать мәктәбе	150,00	45,00	50,00	55,00
6.	Татарстан Республикасы көненә багышланган «Уйна, гармун!» республика иҗат халык бәйрәме	Мәдәният идарәсе	105,00	35,00	35,00	35,00

7.	Ачык Бөтенроссия конкурсы «Этномириада» традицион сэнгаты мэдэнияти	Мэдэният идарәсе	150,00	45,00	50,00	55,00
8.	Эстрада сэнгатенең ачык республика телевизион яшьләр фестивалы «СОЗВЕЗДИЕ - ЙОЛДЫЗЛЫК»	Мэдэният идарәсе	1050,00	350,00	350,00	350,00

9.	Мари мэдэниятенен «Семьк» республика бэйрәмен үткәрү	Мэдэният идарәсе	300,00	100,00	100,00	100,00
10.	Ижат коллективларының «Гырон быдтон» удмурт мэдэният республика бэйрәмендә катнашуы	Мэдэният идарәсе	300,00	100,00	100,00	100,00
11.	Ижат коллективларының "Питрау" республика керәшеннәр мэдэният бэйрәмендә катнашуы	Мэдэният идарәсе	300,00	100,00	100,00	100,00
12.	Ижат коллективларының «Каравон» төбәкара рус фольклор бэйрәмендә катнашуы	Мэдэният идарәсе	300,00	100,00	100,00	100,00
13.	Россия Федерациясе шәһәрләрендә күчмә Сабантуй оештыру	Мэдэният идарәсе	1050,00	300,00	350,00	400,00
14.	«Сабантуй» татар мэдэният бэйрәмен үткәрү	Мэдэният идарәсе	237,00	78,50	79,00	79,50
15.	“Масленница” бэйрәмен үткәрү	Мэдэният идарәсе	154,60	49,60	50,00	55,00
16.	Татарстан Республикасы һәм шәһәр көне	Мэдэният идарәсе	735,00	235,00	245,00	255,00
17.	Яңа ел әйрәменә багышланган чаралар	Мэдэният идарәсе	358,5	113,50	120,00	125,00
Барлығы:				1 846,60	1 939,00	2 034,50